

voor de Duitsers. Grote Duitse bedrijven zijn sterk afhankelijk van de Amerikaanse markt. Thyssen-Krupp doet met 35 procent volgens officiële Duitse cijfers de meeste zaken in de VS, gevolgd door namen als Bayer, HeidelbergCement, Merck, Continental, Daimler, BASF, Henkel, Siemens, Adidas en BMW.

Carsten Brzeski, econoom van ING, zegt dat topmannen en politici nerveus zijn over Trump. Maar beleggers reageren volgens hem inmiddels gelaten. “De beurzen begrijpen dat Trump vooral verbaal uithaalt. Tot nu toe is geen van zijn presidentiële decreten of economische plannen geïmplementeerd. Trump is nog steeds een angstfactor vanwege zijn onvoorspelbaarheid, maar de aandelenmarkten lijken zijn bedreigingen minder serieus te nemen.” Toch ziet hij beren op de weg. Individuele bedrijven mag Brzeski niet noemen, maar hij zegt dat de Duitse auto-industrie, de farmaceutische sector en de staalsector risico's lopen.

Het is vooral het handelsoverschot van Duitsland met de VS dat Trump steekt. De VS is de grootste exportmarkt voor Duitsland. De meeste Duitsers vervult dat met trots. Ze zeggen dat hun bedrijven de wereldconcurrentie uitstekend aankunnen. Ook zeggen ze dat de Amerikanen terecht graag kwaliteitsproducten kopen uit Duitsland. Ze kloppen zichzelf op de borst als *Exportweltmeister*. Dat staat op het spel en dat beseffen topmannen en politici, zegt Brzeski. “Trump's voortdurende kritiek op het Duitse handelsoverschot wakkert angst en ernstige zorgen aan. Niet alleen bij de bedrijven maar ook in de politiek in Berlijn. Duitse politici denken dat er slechts één beleidsterrein is waarover Trump over een aantal decennia een consistent beeld heeft gehad, en dat is handel.

Over het meegaan van Krüger en andere topmannen met Angela Merkel naar het Witte Huis zegt de ING-econoom: “Duitse topmannen

‘BMW exporteert meer auto's van de VS naar de rest van de wereld dan de twee grootste Amerikaanse autofabrikanten’

DONALD TRUMP IS DE KLEINZON VAN EEN IMMIGRANT DIE OPGROEIDE IN KALLSTADT, EEN WIJNDORP IN DE RIJNVALLEI IN HET ZUIDWESTEN VAN DUITSLAND

probeerden een tegenaanval te starten. Ze probeerden de Trump-regering te overtuigen van de voordelen van vrijhandel, de complexiteit van de distributieketen en vooral dat Duitse bedrijven belangrijke beleggers en werkgevers zijn in de VS. BMW exporteert bijvoorbeeld meer auto's van de VS naar de rest van de wereld dan de twee grootste Amerikaanse autofabrikanten.”

Het handelsoverschot van Duitsland met de VS is grofweg 65 miljard dollar. Dat is 35 procent meer dan tien jaar geleden. De toename komt deels voort uit de verzwakking van de euro ten opzichte van de dollar sinds een jaar of vier geleden. Dat trekt nu weer enigszins bij. Duitse producten waren een stuk duurder geweest als de D-Mark was blijven bestaan. Merkels boodschap naar de VS is dat alle landen en hun inwoners kunnen profiteren van globalisering. De Europese Unie als geheel heeft een overschot van 146 miljard dollar. Duitsland neemt daarvan 44 procent voor zijn rekening. Duitsland exporteert 25 procent meer dan het importeert.

SCHEVE HANDELSBALANS

In de VS liggen de verhoudingen totaal anders. De VS heeft een chronisch tekort op de handelsba-

lans. Het land importeert volgens Nobelprijswinnaar Paul Krugman 50 procent meer dan het exporteert. Krugman is het niet snel eens met Trump, maar hij schreef in 2013 wel dat Duitsland met zijn overschotten de wereldeconomie schaadt. Duitsland spaart te veel en investeert en consumeert te weinig. Landen die veel meer sparen dan investeren sturen het verschil naar het buitenland – lees de VS – waar het de rentes drukt en de aandelenkoersen opjaagt. Veel economen zijn het op dit punt eens met Trump. Ook de Europese Commissie, Barack Obama, het IMF en Emmanuel Macron, de nieuwe Franse president, hebben Duitsland hierop aangesproken. Voormalig Obama-adviseur Jason Furman schreef onlangs nog in de *Wall Street Journal*: “President Trump heeft gelijk: de handelsbalans van Duitsland is ontspoord en dit moet benoemd worden.”

Trump vindt dat de Duitsers hun wagens tegen dump Prijzen verkopen op de Amerikaanse markt. Niet alleen in Duitsland maar ook in South Carolina moesten ze even slikken toen ze dit hoorden. BMW heeft een enorme assemblagefabriek in de staat en is dus een belangrijke werkgever. De helft van de auto's die Amerikanen daar in elkaar zetten wordt geëxporteerd. De